

Důvodová zpráva k Nařízení Státní rostlinolékařské správy o vymezených územích, ve kterých se provádějí mimořádná rostlinolékařská opatření proti šíření žlabatky *Dryocosmus kuriphilus* č.j. SRS 043194/2012, ze dne 21. 11. 2012

V důsledku zavlečení žlabatky *D. kuriphilus* (dále také jen „žlabatka“) na území Evropské unie (EU) vydala Evropská komise 27. června 2006 rozhodnutí 2006/464/ES o dočasných nouzových opatřeních proti zavlékání žlabatky *D. kuriphilus* do EU a proti jejímu rozšiřování na tomto území, které je závazné pro členské státy EU. Tímto rozhodnutím byla žlabatka zařazena mezi regulované škodlivé organismy, při jejichž výskytu jsou členské státy povinné přijímat opatření k jejich eradikaci. V roce 2012 byla žlabatka zjištěna v České republice na rostlinách kaštanovníku původem z Itálie. V souladu s uvedeným prováděcím rozhodnutím Komise vydala v roce 2012 Státní rostlinolékařská správa (dále také jen „SRS“) „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a šíření žlabatky *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu, č.j. SRS 042922/2012 ze dne 4. 10. 2012“, **na jehož základě SRS dále vymezuje území s výskytem žlabatky a nařizuje v nich mimořádná rostlinolékařská opatření formou „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o vymezených územích, ve kterých se provádějí mimořádná rostlinolékařská opatření proti šíření žlabatky *Dryocosmus kuriphilus*, a o těchto opatřeních, č.j. SRS 043194/2012, ze dne 21.11. 2012“.**

Škodlivost, způsob šíření, biologie a příznaky výskytu žlabatky

Žlabatka je významným škůdcem rostlin rodu kaštanovník (*Castanea* spp.). Hlavní cestou průniku žlabatky do nových oblastí je dovoz rostlin kaštanovníku určených k pěstování z území, kde se vyskytuje. Rizikovým materiálem jsou mladé rostliny kaštanovníku, rouby apod. Na kratší vzdálenosti se žlabatka šíří přeletem dospělých samic.

Dospělé žlabatky se líhnou v závislosti na nadmořské výšce, expozici stanoviště a dalších faktorech od konce května do konce července. Optimální teplota pro jejich aktivitu je v rozmezí 25–30 °C.

Samička klade vajíčka do pupenů po skupinkách, obvykle 3–5 vajíček dovnitř jednoho pupenu, přičemž jedna samička může celkem naklásť přes 100 vajíček. Do jednoho pupenu může klást více samic, pupen tak může obsahovat 20–30 vajíček. Vylíhlé larvy, které prezimují v těchto pupenech, od poloviny dubna následujícího roku vytvářejí na mladých výhonech kaštanovníku háčky, které mají 5–20 mm v průměru. Háčky jsou zeleně nebo růžově zbarvené a často obsahují části vyvíjejících se listů, stonků a řapíků. Tvoří se na mladých větvičkách, listových řapících nebo na středním žeburu listu. Žír larev trvá 20–30 dní, ke kuklení dochází v háčkách. Dospělci (samičky) žijí okolo 10 dnů a část doby života stráví vytvářením výletového otvoru z háčky. Po vylíhnutí dospělců háčky vyschnou, zdřevnatí a zůstanou na stromě i více než dva roky. Zatímco háčky jsou na rostlině velmi nápadné, vajíčka a larvy prvního instaru, ukryté uvnitř pupenů, nemohou být běžnou vizuální prohlídkou zjištěny. U silně napadených stromů dochází k postupnému žloutnutí a řidnutí koruny a zároveň k celkovému oslabení růstu.

Bc. Zdeněk Mach
ředitel Státní rostlinolékařské správy